

การเมืองในนโยบายแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 :

ศึกษาเปรียบเทียบไทยกับมาเลเซีย*

บุษอริ ยีหมะ **

1. เกริ่นนำ

ประเทศไทยและมาเลเซียมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงอยู่ในช่วงใกล้เคียงกันจนทั้งสองประเทศถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrialized Economies: NIEs) ทั้งสองประเทศต่างมีทิศทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางของอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ (neo-liberalism) ที่เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมและการบริการเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดวิกฤติทางการเงินในปี 2540 โดยเริ่มต้นมาจากประเทศไทยและลามไปยังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค ซึ่งรวมถึงมาเลเซียด้วย ทั้งสองประเทศกลับมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากวิกฤติทางการเงินที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ไทยยินยอมเข้ารับการช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือไอเอ็มเอฟ (International Monetary Fund : IMF) ซึ่งต้องดำเนินนโยบายตามที่ไอเอ็มเอฟกำหนด แต่มาเลเซียกลับมีทิศทางที่ตรงกันข้าม นอกเหนือจากการไม่ยอมรับความช่วยเหลือจาก ไอเอ็มเอฟแล้ว มาเลเซียยังดำเนินนโยบายที่สวนทางกับทิศทางของอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่ ด้วยการเข้าแทรกแซงของรัฐไม่ให้เกิดผลกระทบตลาดทำงานตามปกติ เช่น การกำหนดให้อัตราแลกเปลี่ยนคงที่ตายตัวเพื่อหวังลงโทษนักเก็งกำไรค่าเงิน เป็นต้น

*บทความนี้ปรับปรุงจากรายงานที่ผู้เขียนนำเสนอในรายวิชา นโยบายสาธารณะเปรียบเทียบ (comparative public policy) ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา

ด้วยเหตุดังกล่าวบทความนี้ จึงต้องการแสวงหาคำตอบบางประการดังต่อไปนี้

1. เหตุใดทั้ง 2 ประเทศจึง มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

2. ระบบการเมืองที่แตกต่างกันกล่าวคือ เมื่อพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบแล้วไทยมีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าจากสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ไทยเป็นระบบเปิดจากการมี ฝ่ายค้าน มีสื่อมวลชนที่สามารถวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลได้อย่างเต็มที่ ขณะที่มาเลเซียถือเป็นระบบอำนาจนิยม (authoritarian) เนื่องจากระบบพรรคการเมือง (political party system) เป็นระบบพรรคเด่นพรรคเดียว (one-dominant party system) ที่พรรค United Malay National Organization หรือ UMNO ร่วมกับพรรคการเมือง ที่เป็นพันธมิตรจัดตั้งรัฐบาลในนามของ National Barison (National

Front) ครองอำนาจทางการเมืองมาอย่างยาวนาน ขณะที่พรรคฝ่ายค้านมีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรจำนวนน้อยไม่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบรัฐบาล และยังมีกฎหมายความมั่นคงภายใน (Internal Security Act) ที่คอยควบคุมฝ่ายที่พยายามตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลโดยเฉพาะภาคประชาสังคม (civil society) สามารถจับกุมคุมขังฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาจากกระบวนการยุติธรรม การควบคุมสื่อมวลชนผ่านกฎหมาย Presses Act ที่ทำให้สื่อมวลชนไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์หรือท้วงติงรัฐบาลโดยตรงไปตรงมาอย่างที่เป็นอยู่ ทั่วไปในประเทศเสรีประชาธิปไตย ดังนั้นความแตกต่างดังกล่าวนี้ ส่งผลต่อการตัดสินใจทางนโยบายหรือการเลือกนโยบาย (policy choice) หรือไม่ ? อย่างไร ?

3. พื้นฐานทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศอันที่จริงแล้วเหมือนหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ? และส่งผลต่อนโยบายในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจอย่างไร ?

4. ความเข้าใจ (perception) ของผู้นำและผู้กำหนดนโยบายที่มีต่อสังคมตนเองและสังคมโลกส่งผลต่อการตัดสินใจนโยบายหรือไม่ ? อย่างไร ? รวมทั้งการนิยามปัญหา (problem definition) ของทั้งสองประเทศเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ? และส่งผลต่อนโยบายอย่างไร ?

จากคำถามที่ระบุไว้ข้างต้น ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานในการศึกษาเปรียบเทียบการใช้นโยบายแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจดังต่อไปนี้

1. ระบบการเมืองที่แตกต่างกันส่งผลทำให้นโยบายในการแก้ไขวิกฤติเศรษฐกิจแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามระบบการเมืองไม่ใช่ปัจจัยที่เพียงพอในการอธิบายความแตกต่างของนโยบาย เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งเท่านั้น ต้องควบคู่หรือผสมผสานกับปัจจัยที่ 2 คือ พื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ ระบบการเมืองแบบอำนาจนิยมผสมผสานกับ พื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งของมาเลเซียทำให้มาเลเซียเลือกที่จะไม่ยอมรับความช่วยเหลือหรือเข้าโครงการของ 'ไอเอ็มเอฟ' แตกต่างจากไทยที่ระบบการเมืองเป็นแบบหลายพรรค (multi-party system) และฝ่ายบริหาร

เปรียบเทียบกับอินโดนีเซีย ที่ระบบการเมืองเป็นแบบอำนาจนิยมเช่นเดียวกัน แต่พื้นฐานทางเศรษฐกิจอ่อนแอ ต้องจำยอมรับความช่วยเหลือทางการเงินจากไอเอ็มเอฟ ด้วยเหตุนี้ ระบบการเมืองเพียงอย่างเดียวจึงไม่ใช่ปัจจัยชี้ขาด (decisive factor) แต่ต้องผสมกับปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

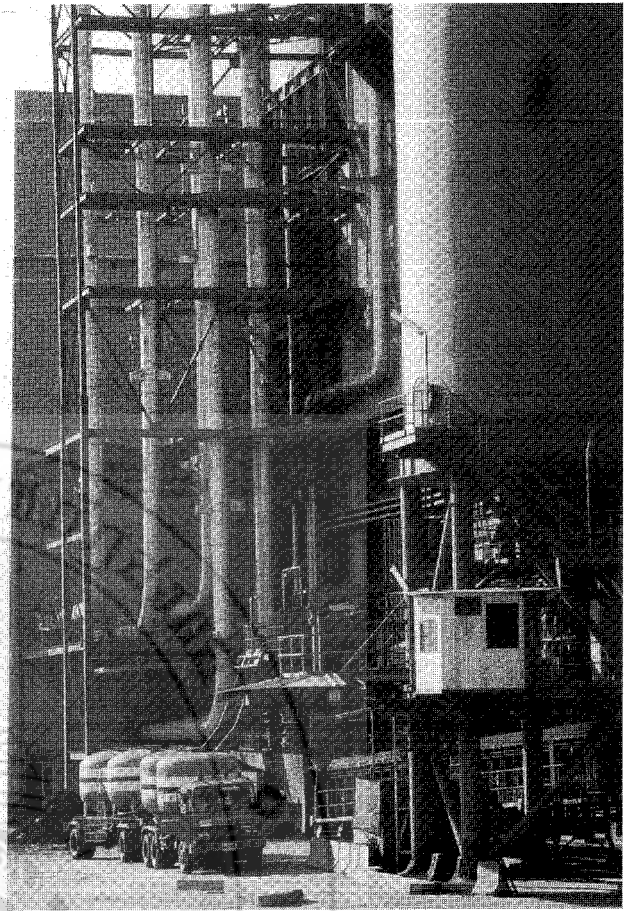
เป็นรัฐบาลผสมทำให้เกิดปัญหาทางด้านเสถียรภาพและเอกภาพผนวกกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อ่อนแอทำให้การได้รับความช่วยเหลือจากไอเอ็มเอฟจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. ความเข้าใจของผู้นำและผู้กำหนดนโยบายที่มีต่อสังคมตนเองและสังคมโลกที่แตกต่างกันส่งผลต่อการนิยามปัญหาและการผลิตนโยบายในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน จากคำถามวิจัยและสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ทำให้บทความชิ้นนี้จะดำเนินการศึกษาภายใต้กรอบ Legal-Institutional Approach² เพื่อตอบคำถามและหาข้อสนับสนุนมายืนยันสมมุติฐานที่ว่าระบบการเมืองและพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันระหว่างไทยกับมาเลเซียเป็นผลทำให้เกิดการผลิตนโยบายในการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน

2. ภาพรวมการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในหมู่นักลงทุน นักธุรกิจและนักวิชาการทางเศรษฐศาสตร์ว่าเป็นพื้นที่ที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมาก จนสามารถก้าวขึ้นมาเป็นภูมิภาคชั้นนำในเวทีเศรษฐกิจของโลก จนได้รับการกล่าวขานว่าเป็นปาฏิหาริย์ของเอเชียหรือ Asian Miracle เนื่องจากไม่คาดคิดว่าภูมิภาคแห่งนี้จะสามารถเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วจนเขยิบขึ้นมาเป็นภูมิภาคชั้นนำทางเศรษฐกิจที่ตั้งจุดการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศสูงมาก

เศรษฐกิจใน 6 ประเทศที่เติบโตอย่างรวดเร็วคือ นับตั้งแต่ปี 2508-2538 ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ และจีน มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ย 5% ขณะที่อีก 3 ประเทศคือ ไทย มาเลเซียและอินโดนีเซีย อยู่ในอัตราเฉลี่ย 3.5% ต่อปีเทียบกับอัตราเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลกที่อยู่ในราว 1.5% ต่อปี ขณะเดียวกันการเติบโตของการส่งออกของทั้ง 9 ประเทศระหว่างปี 2508-2533 เติบโตเป็น 2 เท่าจาก 8% เป็น 18% ของการส่งออกโลกทั้งหมด และส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจาก 9% เป็น 21% ของ

การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของโลก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาภาพรวมของการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหมดก็พบว่า ภายในปี 2533 ทั้ง 9 ประเทศมียอดรวมการส่งออกทั้งหมด 56% ของการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหมด และยอดรวมการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด 73% ของการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมดของประเทศกำลังพัฒนาสัดส่วนนี้เพิ่มขึ้นเป็น 5 เท่าภายในระยะเวลาแค่ 25 ปี (Rowen 1998 : 2)

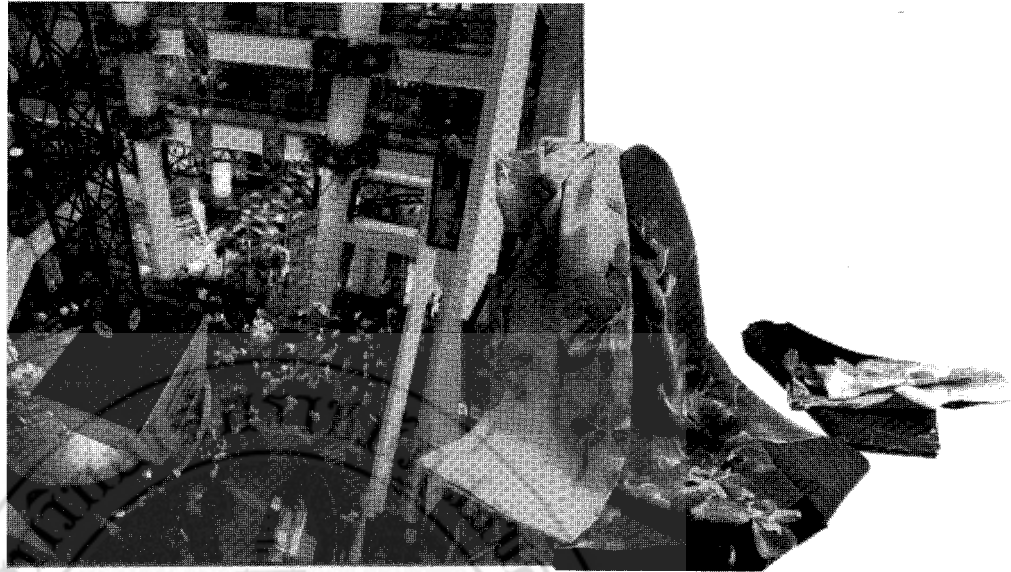
นักวิชาการอธิบายการเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคนี้หลายแนวทางด้วยกัน แนวทางหนึ่งเน้นความสำคัญของรัฐและ

²ดูรายละเอียดการศึกษาแนว Legal-Institutional Approach จากงานของ Allan Larson 1980.

ระบบราชการเป็นตัวจักรสำคัญในการผลักดันหรือขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วโดยอาศัยความมีอิสระจากแรงกดดันของพลังทางสังคม-การเมืองเพื่อให้ประเทศเขยิบฐานะทางเศรษฐกิจสามารถแข่งขันในเวทีการค้าโลกอันเชื่อมโยงกรากได้อย่างแข็งขัน แนวทางนี้เรียกว่า รัฐพัฒนา (Developmental State)³ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน (Johnson 1995; Leftwich 1998 : 52-83)

อีกแนวทางหนึ่งอธิบายการเติบโตทางเศรษฐกิจของภูมิภาคนี้ในมิติของวัฒนธรรม โดยเชื่อว่าลัทธิขงจื้อ (Confucianism) ที่ดำรงอยู่ในสังคมของประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ แม้กระทั่งไทย เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้ เช่นเดียวกับสังคมตะวันตกที่ Max Weber (1958) อธิบายว่า วัฒนธรรมของ คริสตศาสนา นิกายโปรเตสแตนต์เป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้โลกตะวันตกเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจทุนนิยมจนก้าวเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมโลกในปัจจุบัน

การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างขนานใหญ่ของภูมิภาคเอเชียจึงไม่มีใครคาดคิดว่าจะเกิด

วิกฤติ ในปี 2540 และสร้างความมั่งงั่งเป็นอย่างยิ่งในช่วงที่เกิดวิกฤติใหม่ ๆ ว่าเหตุใดปาฏิหาริย์หรือมหัศจรรย์ของเอเชียจึงกลับต้องมาสะดุดและส่งผลกระทบเกิดปัญหาตามมา เช่น ผลกระทบทางการเมืองก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่ในอินโดนีเซียทำให้ประธานาธิบดีซูฮาร์โต ซึ่งครองอำนาจมาอย่างยาวนานต้องสละอำนาจเกิดการปฏิรูปทางการเมืองในเกาหลีใต้ เกิดผลกระทบทางสังคมจากปัญหาการว่างงานในแต่ละประเทศ

จุดเริ่มต้นของวิกฤติการณ์ครั้งนี้มาจากวิกฤติทางการเงินในประเทศไทยแพร่กระจายวิกฤติให้ขยายลุกลามไปทั่วภูมิภาคเอเชียจนถูกขนานนามว่าเป็นโรคดัมย๋ากุง (Tomyamkung Disease)

นักวิชาการทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง อธิบายการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากวิกฤติการเงินในภูมิภาคเอเชียแตกต่างกันไปหลายแนวทางด้วยกัน

Noble และ Ravenhill (2000 : 8) เสนอว่า แนวทางในการอธิบายวิกฤติที่เกิดขึ้นในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง กล่าวคือ

แนวทางแรก เป็นคำอธิบายของพวกเขา Fundamentalist หรือฝ่ายที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยหรือโครงสร้างพื้นฐาน เช่นระบบการเมืองที่โปร่งใส การยึดมั่นในหลักกฎหมาย

³รัฐพัฒนานับเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจในเวลาต่อมา เนื่องจากความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างรัฐกับภาคธุรกิจ จากความพยายามในการส่งเสริมให้ธุรกิจเข้มแข็งเพื่อแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลกได้ ลักษณะนี้ตรงข้ามกับแนวคิดธรรมาภิบาล (good governance) ซึ่งกลายเป็นกระแสที่กล่าวถึงอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน ที่เน้นความโปร่งใสโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับการเมือง โปรดดู Norman Flynn, 1999.

กฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ปรากฏจากระบบอุปถัมภ์ คำอธิบายของแนวทางนี้จึงเห็นว่า รากเหง้าของวิกฤติมาจากนโยบายทางเศรษฐกิจที่ผิดพลาดซึ่งดำเนินมาอย่างยาวนาน อันเป็นผลมาจากโครงสร้างพื้นฐานที่อ่อนแอ เช่น ความสัมพันธ์ของผู้มีอำนาจทางการเมือง/รัฐบาลกับนักธุรกิจเงินเชิงอุปถัมภ์ก่อให้เกิดการผลิตนโยบายกฎเกณฑ์ หรือกฎระเบียบที่เอื้ออำนวยประโยชน์แก่คนเฉพาะกลุ่ม แทนที่จะเป็นนโยบาย กฎเกณฑ์ กฎระเบียบที่สอดคล้องกับความเป็นจริงหรือมีความสมเหตุสมผลในทางนโยบาย สภาพที่เกิดขึ้นจึงกลายเป็น “ทุนนิยมเพื่อพวกพ้อง” (crony capitalism) และก่อให้เกิด moral hazard ตามมาเมื่อรัฐบาลให้การรับรองทุกอย่างเปิดเผยและไม่เปิดเผยทำให้นักธุรกิจดำเนินธุรกิจโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยง เช่น บริษัทเงินทุน (finance company) กู้เงินจากต่างประเทศในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อปล่อยกู้ภายในประเทศในอัตราดอกเบี้ยสูงแก่บริษัทอสังหาริมทรัพย์เพื่อหวังส่วนต่างของดอกเบี้ย โดยขาดความรอบคอบในการพิจารณา โครงการและไม่คำนึงถึงภาวะความต้องการของตลาดผู้ซื้อในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ว่ามีมากนักน้อยเพียงใด

แนวทางการอธิบายของฝ่ายนี้จึงเห็นว่า ปัญหาวิกฤติการเงินในเอเชียไม่ได้เป็นผลมาจากการเปิดเสรีทางการเงินตามคำอธิบายของแนวทางที่สองที่จะกล่าวถึงต่อไป แต่ปัญหาจากการที่ภาคการเมือง หรือรัฐไม่ได้ปรับเปลี่ยนตัวเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของระบบการเงินและเศรษฐกิจอย่างเพียงพอส่งผลให้นโยบายทางการเงินขาดความรอบคอบจนก่อให้เกิดปัญหา moral hazard ตามมา

แนวทางที่สอง panic-stricken อธิบายว่าวิกฤติเป็นผลมาจากการเปิดเสรีทางการเงินของตลาดการเงินที่ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ ส่งผลทำให้เกิดการโจมตีค่าเงินจากนักเก็งกำไรค่าเงิน แนวทางนี้เสนอทางแก้ว่าจะต้องมีมาตรการสอดส่องดูแลระหว่างประเทศเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของนักค้าเงิน เช่น กองทุนบริหารความเสี่ยง (hedge funds) รวมทั้งหามาตรการลงโทษนักลงทุนในกรณีการไหลเวียน

เงินระยะสั้นระดับโลก

ขณะที่ Haggard (2000 : 3) เสนอว่าแนวทางการอธิบายสาเหตุของการเกิดวิกฤติทางการเงินในภูมิภาคเอเชียแบ่งออกเป็น 3 สำนักด้วยกัน

สำนักแรก Fundamentalist ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในประเทศ เน้นประเด็นเศรษฐกิจมหภาคและการบริหารจัดการ อัตราแลกเปลี่ยนที่ผิดพลาดเป็นสาเหตุหลักของการเกิดวิกฤติ

สำนักที่สอง Internationalist ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกประเทศ วิกฤติทางการเงินเป็นผลมาจากธรรมชาติความผันผวนของตลาดการเงินระหว่างประเทศ การโจมตีค่าเงินของนักเก็งกำไรค่าเงินและการลุกลามของ วิกฤติที่ติดต่อไปยังประเทศอื่น ๆ

สำนักที่สาม New Fundamentalist ให้ความสำคัญกับ Noble และ Ravenhill ที่ได้อธิบายแล้วข้างต้น โดยให้ความสำคัญที่ปัญหาด้านโครงสร้าง และกฎเกณฑ์ที่มีอยู่โดยเฉพาะภาคการเงินที่ไม่รัดกุมรอบคอบ เช่น การเติบโตของตลาดสินเชื่อที่รวดเร็ว จนเกินไป การขยายตัวของธุรกิจที่รวดเร็วเกินศักยภาพและการที่ภาคธุรกิจดำเนินธุรกิจสุ่มเสี่ยงมากจนเกินไป

อย่างไรก็ตาม ในทรรศนะ

⁴ คำนี้ยังไม่ปรากฏคำแปลที่เหมาะสมและใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ความหมายโดยรวมหมายถึง การกระทำที่ประมาท เลินเล่อ ไม่คำนึงถึงผลกระทบรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า สืบเนื่องจากมีเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์เอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำนั้น ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น การทำประกันภัยรถยนต์ อาจก่อให้เกิด moral hazard ได้ ทำให้ผู้ทำประกันขับซิ่งรถยนต์โดยประมาท ไม่ระมัดระวังเพราะหากเกิดอุบัติเหตุบริษัทประกันภัยเป็นผู้รับผิดชอบค่าเสียหาย

ของ Haggard (2000 : 17-19) มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกับสำนักที่สาม โดยเห็นว่าสาเหตุหลักของวิกฤติในครั้งนี้มาจากการเติบโตอย่างรวดเร็วของการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงิน ในขณะที่โครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมการเงินยังอ่อนแอ เช่น การขาดความโปร่งใสในการพิจารณาการปล่อยสินเชื่อ การขาดระบบการตรวจสอบที่รัดกุมรอบคอบในการปล่อยสินเชื่อ การขาดทักษะการบริหารจัดการภาคการเงินที่ดีพอ และสินเชื่อจำนวนมากถูกปล่อยแก่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยไม่คำนึงถึงอุปสงค์และอุปทานของตลาด

ขณะที่ Haggard อธิบายสาเหตุโดยพุ่งเป้าไปที่ปัญหาในเชิงโครงสร้างหรือปัญหาในเชิงสถาบันที่พัฒนาไม่ทันต่อการเติบโตของภาวะเศรษฐกิจ Huynh (2000 : 141) อธิบายสาเหตุของการเกิดวิกฤติโดยเน้นไปที่แบบแผนทางเศรษฐกิจที่ประเทศในภูมิภาคเอเชียดำเนินการอยู่ โดยเสนอว่า สาเหตุของวิกฤติเอเชียมาจากการที่แต่ละประเทศกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของสกุลเงินตนเองเป็นแบบตะกร้าเงินโดยผูกติด (pegged) กับเงินสกุลดอลลาร์ของสหรัฐเป็นหลัก เมื่อเงินสกุลดอลลาร์แข็งค่าเทียบกับเงินเยนของญี่ปุ่นทำให้เงินสกุลในภูมิภาคแข็งค่าตามไปด้วย ส่งผลกระทบทำให้การส่งออกลดลง เนื่องจากราคาสินค้าแพงกว่า

ประเทศคู่แข่ง ในขณะที่มีการสั่งนำเข้า

สินค้าเป็นจำนวนมากเพื่อสนองตอบต่อความต้องการบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้นจากการเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหาดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล (current account deficits) นอกจากนี้ การที่ภูมิภาคนี้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมาก ทำให้ภูมิภาคนี้เพิ่มการกักขังเงินจากต่างประเทศมากขึ้นเพื่อขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจให้มากขึ้นไปอีก ส่งผลทำให้เกิดหนี้ต่างประเทศในจำนวนที่สูง เมื่อเกิดปัญหาสกุลเงินอ่อนตัวในเวลาต่อมาไม่ว่าจะเป็นจากการโจมตีของนักเก็งกำไรค่าเงินหรือเงินทุนต่างประเทศไหลออก (capital flight) ก่อให้เกิดปัญหาดุลการชำระหนี้จากการกักขังเงินตราต่างประเทศตามมา

3. กรณีศึกษาไทย

3.1 พัฒนาการทางเศรษฐกิจ

นับตั้งแต่ยุคทศวรรษปี 1980 หรือ 2523 เป็นต้นมา เศรษฐกิจของไทยเติบโตอย่างรวดเร็วภายใต้การเมืองแบบ“ประชาธิปไตยครึ่งใบ” (semi-democracy) ที่เกิดเสถียรภาพทางการเมืองสูงอันเป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ จากการบริหารประเทศของนายกรัฐมนตรีพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ในช่วงนี้ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจของชาติเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (import-substitution industry) มาเป็นการเน้นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (export-led growth strategy) ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยครั้งใหญ่ จากที่ภาคเกษตรเคยเป็นภาคการผลิตที่สำคัญมาเป็นภาคอุตสาหกรรม (Bunbongkarn 1999 : 55; MacDonald 1998 : 689) ส่งผลให้ตัวเลขการส่งออกในปี 2528 เพิ่มขึ้นประมาณ 17.8% และในช่วงปี 2529-2538 เพิ่มขึ้น 22% ทำให้ตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 5.5% ในปี 2529 มาเป็น 9.5% ในปี 2530 และเติบโตกลายเป็นเลข 2 หลัก (double-digit) ในระหว่างปี 2531-2533 เฉลี่ย 12.2% (บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์จำกัด 2541 : 1) นอกจากนี้ตัวเลขสัดส่วนการลงทุน (investment ratio) ยังเพิ่มขึ้นจาก 27% ในปี 2530 เป็น 41% ในปี 2539 ซึ่งตัวเลขการลงทุนที่สูงและเติบโตอย่างรวดเร็วนี้ ส่วนสำคัญเป็นผลมาจากการไหลเข้ามาเป็นจำนวนมากของเงินตราต่างประเทศ โดยในระหว่างปี 2530-

2539 อัตราเฉลี่ยของเงินทุนต่างประเทศอยู่ที่ 8.7% ของ จีดีพี ซึ่งการอาศัยเงินตราต่างประเทศในการพัฒนาดำเนินมาเป็นเวลานานแล้วสำหรับเศรษฐกิจไทย (Jansen 2001 : 125) อันเป็นผลเนื่องมาจากเงินออมในประเทศที่มีจำกัด การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของไทยจึงต้องอาศัยเงินกู้เป็นหลักก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างเงินกู้กับเงินออมขยายห่างมากยิ่งขึ้นด้วยเหตุที่ไทยตั้งเป้าการเติบโตทางเศรษฐกิจ 8% ต่อปี ทำให้ต้องการเงินลงทุนจำนวนมหาศาล ซึ่งไม่

ขยายตัวอย่างรวดเร็ว การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทย และเศรษฐกิจโลกเป็นผลทำให้รัฐบาลไทยต้องการทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการเงินของภูมิภาคแข่งกับสิงคโปร์ และฮ่องกง เพื่อให้เงินทุนไหลเข้าออกอย่างเสรีมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

สามารถหาได้จากเงินออมของตนเองภายในประเทศจึงจำเป็นต้องกู้เงินจากต่างประเทศ (Limskul 2000 : 25)

อย่างไรก็ตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ได้กล่าวมาทำให้ไทยสามารถผลักดันตัวเองขึ้นมาเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลกกลายเป็นประเทศที่มีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วที่สุดในโลก มีอัตราเงินเพื่อสามารถควบคุมให้อยู่ในช่วงที่น่าพอใจได้ มีอัตราแลกเปลี่ยนที่มีเสถียรภาพ มีทุนสำรองอัตราแลกเปลี่ยนที่สูงและความยากจนลดลงอย่างรวดเร็วจนถึงขนาดที่ธนาคารโลก (World Bank) ไอเอ็มเอฟและโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program) ชื่นชมการจัดการเศรษฐกิจมหภาคของไทยว่ามีเสถียรภาพสมควรเป็นแบบอย่างของประเทศอื่น ๆ ควรดำเนินรอยตาม (Warr 1998 : 49)

เมื่อการเติบโตของเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกส่งผลทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น เกิดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) มากขึ้น

ในด้านอุตสาหกรรมบริการ โดยเฉพาะภาคการเงิน

รัฐบาลไทยจึงเปิดเสรีทางการเงินจากการผ่อนคลายการปริวรรตเงินตราโดยประกาศรับเอาพันธะข้อ 8 แห่งข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2533 ด้วยการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เปิดดำเนินการกิจการวิเทศธนกิจ (Bangkok International Banking Facility : BIBF) ในปี 2536 (บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์จำกัด 2541 : 6)

ด้วยเหตุที่การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วเกิดขึ้นในสภาวะที่กฎหมายกฎระเบียบกฎข้อบังคับต่าง ๆ ปรับตัวไม่ทันระบบการเมืองซึ่งเป็นกลไกหลักในการธำรงรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

พัฒนาไปอย่างแข็งแกร่งไม่ทันกับ ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทาง เศรษฐกิจ การไหลเข้าออกอย่าง เสรีของเงินทุนจึงกลายเป็นเหตุ บั้จจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิด วิกฤติทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมา โดยเฉพาะเมื่อรายได้จากการส่งออก ซึ่งเป็นรายได้สำคัญชะลอตัวลงจากประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ โดยเฉพาะญี่ปุ่น ส่งผลให้สภาวะ เศรษฐกิจที่แท้จริงปรากฏออกมา เป็นผลทำให้เกิดภาวะเงินไหล ออก(capital flight) อันเป็นจุด เริ่มต้นของวิกฤติในเวลาต่อมา

3.2 ธุรกิจการเมืองและ รัฐบาลผสมกับวิกฤติเศรษฐกิจ ไทย

ตามที่ได้กล่าวเอาไว้ข้าง ต้นแล้วว่า การเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทยไม่ได้ สะท้อนภาวะเศรษฐกิจอย่าง แท้จริง ขณะเดียวกันระบบ การเมืองกลับไม่พัฒนาปรับปรุง เพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจเสรี ความไม่สอดคล้องดังกล่าวจึง เป็นที่มาของปัญหา กล่าวคือ

การไหลเข้ามาเป็นจำนวน มากของเงินทุนต่างประเทศ

เป็นการเข้ามาในรูปของเงินทุนระยะสั้น(short-term capital) มากกว่าเงินทุนเพื่อการลงทุนในระยะยาวในรูปของการ ลงทุนโดยตรง ซึ่งมีสัดส่วน ไม่มากนัก โดยเฉพาะนับตั้งแต่ ปี 2536 รูปแบบการไหลเข้าของเงินทุนต่างประเทศ เปลี่ยนแปลงอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ ทั้งนี้การกู้ส่วนใหญ่ เป็นของภาคเอกชนทำให้สัดส่วนหนี้ต่างประเทศ (external debt) ของไทยสูงมาก โดยในปี 2539 ก่อนเกิดวิกฤติทาง เศรษฐกิจสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อจีดีพีอยู่ที่ 49% และ หนี้ต่ออัตราส่วนการส่งออกอยู่ที่ 123% ซึ่งสัดส่วนของหนี้ 4 ใน 5 ส่วนเป็นของภาคเอกชนและเกือบครึ่งหนึ่งของหนี้ เป็นของสถาบันการเงินและที่สำคัญก็คือหนี้ส่วนใหญ่เป็น เงินกู้ยืมระยะสั้น (Jansen 2001 : 125) แตกต่างจากกรณี ของมาเลเซียที่เงินไหลเข้าส่วนใหญ่เป็นไปในรูปของการ ลงทุนโดยตรงระยะยาว ซึ่งความแตกต่างนี้ส่งผลทำให้ไทย มีหนี้ต่างประเทศในสัดส่วนที่สูงกว่ามาเลเซียทำให้ปัญหา ของไทยวิกฤติรุนแรงกว่ามาเลเซีย

การไหลเข้ามาเป็นจำนวนมากของเงินทุนระยะสั้น เป็นผลมาจากการจัดตั้ง BIFB ทำให้เงินไหลเข้าออกได้อย่าง เสรี แม้ว่าวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง BIFB มีเป้าหมายเพื่อ พัฒนาระบบการเงินของไทยให้ก้าวหน้าไปอีกขั้นรองรับ การทำธุรกรรมในระดับสากลเพื่อเพิ่มความตั้งใจในการเป็น ศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคปรากฏเป็นจริงมากขึ้นซึ่งนับว่า สมเหตุสมผลในขณะนั้น (Logerfo and Montinola 2001 : 67) แต่ระบบการเมืองที่มีลักษณะแบบอุปถัมภ์ (patron-client) ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับธุรกิจเป็นความสัมพันธ์ แบบต่างตอบแทนตามระบบอุปถัมภ์ทำให้วัตถุประสงค์เดิม ที่ต้องการให้ทำธุรกรรมทางการเงินในลักษณะกู้เงินจากต่าง ประเทศเพื่อปล่อยกู้ในต่างประเทศ (out-out) แต่ในท้ายที่สุด

BIBF ก็ยินยอมให้สามารถทำธุรกรรมด้วยการกู้จากต่างประเทศเพื่อนำมาปล่อยกู้ในประเทศ (out-in) (Overholt : 1999 : 1013 ; Jansen 2001 : 126-127; Logerfo and Montinola 2001 : 67) ดังนั้น กำเนิดของ BIBF จึงเป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤติทางการเงินในครั้งนี้

บริษัทเงินทุนอาศัยช่องว่างที่กฎหมายไม่ยินยอมให้ใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารแห่งใหม่ ด้วยการใช้กลไก BIBF ดึงเงินกู้จากต่างประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำมาปล่อยกู้ภายในประเทศที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดอัตราเพดานดอกเบี้ยไว้สูงเพื่อควบคุมอัตราเงินเฟ้อ หวังที่จะได้กำไรจากส่วนต่างของดอกเบี้ย ซึ่งปรากฏว่า ในเดือนมีนาคม 2537 หนึ่งปีหลังการจัดตั้ง BIBF ตัวเลขเงินกู้อยู่ที่ 263,000 ล้านบาท หรือประมาณ 11,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อมาในเดือนมีนาคม 2539 ตัวเลขเงินกู้ BIBF ทั้งหมดสูงถึง 43,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (Logerfo and Montinola 2001 : 69)

การดำเนินธุรกิจเช่นนี้ของบริษัทเงินทุนเป็นสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผลและนับเป็นความผิดพลาดในการดำเนินธุรกิจทางการเงินเป็นอย่างยิ่งและเป็นต้นตอของการเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเงินกู้ดังกล่าวเป็นเงินกู้ระยะสั้นแต่กลับปล่อยกู้ในธุรกิจเพื่อการลงทุนในระยะยาว โดยเฉพาะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ (Punyaratabandhu 1998:163) โดยปราศจากการตรวจสอบดูแลและกลั่นกรองโครงการอย่างเข้มงวด รัดกุม รอบคอบ และไม่ได้พิจารณาอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของตลาดอสังหาริมทรัพย์อย่างรอบคอบ ส่งผลให้เกิดอุปทานล้นเกินเป็นจำนวนมากและเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (non-performing loans: NPLs) จำนวนมหาศาล

ตัวเลขอุปทาน (supply) ของอสังหาริมทรัพย์ในปี 2538 พบว่าอาคารที่พักอาศัยพื้นที่กรุงเทพฯ มีอัตราว่าง 40% ในด้านอาคารสำนักงานอุปสงค์มีเพียง 550,000 ตารางเมตร แต่ผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ดำเนินโครงการเกินความต้องการมากคือ 1,000,000 ตารางเมตรต่อปีต่อเนื่องไปจนถึงปี 2544 และในปี 2539 คอนโดมีเนียมขายได้เพียง 4,700 ยูนิต เหลืออีกถึง 12,500 ยูนิตที่ยังขายไม่ได้ ขณะเดียวกันโครงการใหม่ ๆ อีก 29,000 ยูนิตมีกำหนดจะแล้วเสร็จในปี 2540 (Overholt 1999 :1011)

การปล่อยกู้ให้บริษัทเงินทุนกระทำธุรกรรมทางการเงิน

จนส่งผลกระทบต่อให้เกิดวิกฤติในเวลาต่อมาสะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจ (perception) และการจัดการที่ผิดพลาดของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยได้ยกเลิกเงื่อนไขหรือการควบคุม (capital control) ที่เป็นอุปสรรคสำหรับการเคลื่อนไหวอย่างสะดวกของเงินทุนก่อนหน้านี้จนเกือบหมด (Warr 1998 : 60) แต่กลับยังคงนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่ผูกพันกับสกุลเงินดอลลาร์ (pegged exchange rate) เหมือนเดิม ทำให้เงินทุนต่างประเทศไหลเข้ามาอย่างมหาศาลเนื่องจากมีความเสี่ยงน้อยในอัตราแลกเปลี่ยนต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (Logerfo and Montinola 2001 : 71) แต่ปัญหาที่ตามมาก็คือ เกิดภาวะเงินเฟ้อ ในขณะที่เดียวกันค่าเงินบาทแข็งค่า (overvalue) ตามเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่นั้นที่แข็งค่าจากสภาพเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งส่งผลต่อความสามารถในการส่งออกของไทยไม่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ อย่างเวียดนามหรือจีนที่มีสินค้าประเภทเดียวกับไทย ขณะเดียวกันทำให้การนำเข้าเพิ่มมากขึ้นจากความต้องการบริโภคเพิ่มมากขึ้นของประชาชนในประเทศจากภาวะเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็วกระทบต่อดุลบัญชีเดินสะพัดทำให้ขาดดุล และเกิดการดำเนินธุรกิจที่ขาดความระมัดระวังรอบคอบหรือสุ่มเสี่ยงตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงอิทธิพลทางการเมืองที่มีต่อระบบธนาคารและระบบการเงินไทย

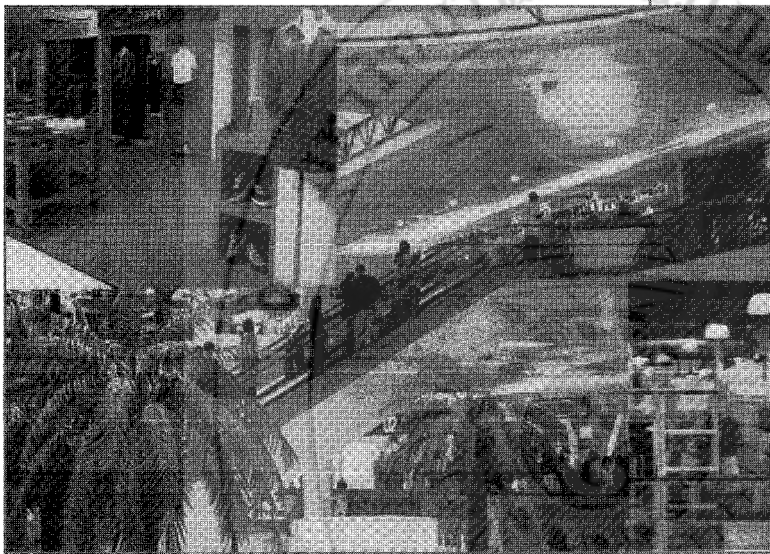
ข้อสรุปของนักวิชาการเห็นว่าระบบการเงินการธนาคารของไทยขาดความโปร่งใส ใช้ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ในการดำเนินธุรกิจ ปรากฏจากการตรวจสอบอย่างมีมาตรฐานตามวิชาชีพ นักการเมืองเข้ามามีอิทธิพลในระบบการเงินการธนาคารทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น นักการเมืองเป็นเจ้าของหรือผู้บริหารระดับสูงของบริษัทเงินทุน หรือมีความสัมพันธ์กับผู้บริหารระดับสูง เช่น อดีตนายกรัฐมนตรีนพเอกชชาติชาย ชุนหะวัฒน์ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาเป็นหุ้นส่วนสำคัญของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอราวัณ ทรัสต์ นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ เลขาธิการพรรคชาติพัฒนา เป็นเจ้าของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แปซิฟิก ไฟแนนซ์ (มติชน 9 ธ.ค.2540 : 11) นายโกศล ไกรฤกษ์ รองหัวหน้าพรรคกิจสังคม ประธานกรรมการบริหารบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ตะวันออกฟายแนนซ์ (มติชน 1 ธ.ค.2540 : 2) นายณรงค์ชัย อัครเศรณี อดีตประธานกรรมการบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จีเอฟ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ สมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ (ผู้จัดการรายวัน 24 ส.ค.2541 : 3) นักการเมืองใช้บริษัทเงินทุนเหล่านี้เป็นแหล่งเงินทุนทางการเมืองที่สำคัญกว่าแหล่งอื่นๆ ในยุคที่

ตลาดเงินตลาดทุนกำลังเฟื่องฟูถึงที่สุด สอดรับกับระบบการเมืองที่การซื้อเสียงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย (MacDonald 1998; Overholt 1999; Haggard and McIntyre 2000)

การที่อำนาจทางการเมืองเข้าไปพัวพันในระบบการเงินการธนาคารทำให้การทำธุรกรรมโดยเฉพาะการให้สินเชื่อดำเนินไปภายใต้ระบบอุปถัมภ์โดยปราศจากการตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการอย่างรอบคอบ ธุรกิจจึงเกิดขึ้นโดยปราศจากการคำนึงถึงตลาด ความต้องการของผู้บริโภค แต่เป็นไปตามความต้องการของอำนาจทางการเมือง เช่น กรณีวิกฤติของธนาคารกรุงเทพธนิกการ จำกัด (บีบีซี) สะท้อนถึงเรื่องความไม่โปร่งใสนี้เป็นอย่างดีเมื่อปรากฏว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เรียกตัวเองว่ากลุ่ม 16 ซึ่งส่วนใหญ่สังกัดพรรคชาติไทยแต่ต่อมาบางคนเปลี่ยนมาสังกัดพรรคความหวังใหม่เมื่อพลเอกชวลิต ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้แก่ นายจรัสวัธน์ มุตตามระ นายชูชาติ หาญสวัสดิ์ นายชูชาติ ตันเจริญ (มติชน 28 ม.ค.2544 : 2) นายเนวิน ชิดชอบ นายสนธยา คุณปลื้ม (ไทยโพสต์ 24 ส.ค.2541 : 2) เข้าไปพัวพันการทุจริตในธนาคารแห่งนี้ด้วยการดำเนินการกู้เงินอย่างไม่โปร่งใส นอกจากนี้มาตรการแก้ไขวิกฤติของสถาบันการเงินยังสะท้อนถึงผลประโยชน์ทางการเมืองให้ความช่วยเหลือแก่พวกพ้องมากกว่าความสมเหตุสมผลเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง รวมทั้งยังสะท้อนถึงความไม่เป็นอิสระ ไม่เป็นมืออาชีพของผู้บริหารธนาคารแห่งประเทศไทย เช่น กรณีอื้อฉาวของธนาคารกรุงเทพธนิกการ จำกัด (บีบีซี) อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคือนายวิจิตร สุพินิจ และนายเริงชัย มะกะรานนท์ ตกเป็นข่าวพัวพันว่าไม่โปร่งใสหรือทุจริตในเรื่องของการอนุมัติใช้เงินจากกองทุนฟื้นฟูสถาบันการเงินจำนวน 6 พันล้านบาทช่วยเหลือด้านสภาพคล่องของธนาคารบีบีซี ทั้งๆ ที่ปรากฏหลักฐานความไม่โปร่งใส รัดกุมในการบริหารงานของธนาคารมาก่อนหน้านี้แล้ว (สยามรัฐ 31 ธ.ค.2540 : 15)

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างการเมืองกับธุรกิจไม่ใช่คุณลักษณะพิเศษเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น แต่เป็นปรากฏการณ์ทั่วไปในประเทศเอเชีย (Flynn 1999) แต่กระนั้นกรณีของไทยแตกต่างจากมาเลเซีย กล่าวคือ ธรรมชาติของระบบการเมืองไทยเป็นแบบระบบหลายพรรค (multi-party system) รัฐบาลจึงเป็นรัฐบาลผสม นอกจากนั้นในแต่ละพรรคยังประกอบไปด้วยกลุ่มย่อย

(faction) ต่างๆ มากมายหลายกลุ่มขาดความเป็นเอกภาพ ส่งผลทำให้เอกภาพทางด้านนโยบายเกิดขึ้นได้อย่างยากลำบาก (พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว:2541) ผู้นำไม่สามารถชี้ขาดหรือตัดสินใจในด้านนโยบายได้อย่างเด็ดขาดทันท่วงที (indecisive policy leadership) การตัดสินใจเลือกนโยบาย (policy choice) ดำเนินไปอย่างยากลำบาก เชื่องช้า อันสืบเนื่องมาจากการต้องประนีประนอมภายในกลุ่มการเมืองในพรรค

และพรรคร่วมรัฐบาล ส่งผลให้นโยบายขาดประสิทธิภาพและเกิดสภาพ *กว่าถั่วจะสุกกาก็ไหม้* ตัวอย่างในเรื่องนี้ก็คือ กรณีบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 10 แห่งที่เป็นเป้าหมายในช่วงแรกของการที่จะถูกรัฐบาลระงับการประกอบธุรกิจเนื่องจากปัญหาขาดสภาพคล่อง แต่ก็ไม่สามารถระงับได้ และยังปล่อยให้ดำเนินธุรกิจได้อีกต่อไปจากการให้ความช่วยเหลือทางด้านสภาพคล่องของธนาคารแห่งประเทศไทยที่อัดฉีดเงินช่วยเหลือเข้าไปใหม่ ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักหน่วงว่าถูกแทรกแซงจากการเมืองจนขาดความเป็นอิสระตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เนื่องจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เหล่านี้เจ้าของหรือผู้บริหารดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคร่วมรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอราวัณทรัสต์ จำกัด บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แปซิฟิกไฟแนนซ์ จำกัด บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์จีเอฟ จำกัด พรรคร่วมรัฐบาลจึงมีอำนาจในการยับยั้ง (veto power) มาตรการที่คิดวางแผนเอาไว้ตามหลักวิชาการ พลเอกชวลิตจึงซื้อเวลา ยอมประนีประนอมและชะลอมาตรการที่

คิดไว้ในตอนแรก (Haggard and McIntyre 2000 : 64-65) ทำให้ปัญหาของสถาบันการเงินลุกลามไปสู่วิกฤติที่ไม่สามารถแก้ไขได้ทันท่วงที จนนำไปสู่วิกฤติร้ายแรงและต้องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนไอเอ็มเอฟในเวลาต่อมา

รัฐบาลผสม ระบบการเมืองแบบอุปถัมภ์ จึงกลายเป็นข้อจำกัดในเชิงสถาบัน (institutional constraint) ที่ส่งผลต่อศักยภาพของรัฐบาลในการสนองตอบด้านนโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจนำไปสู่ความไม่แน่นอนสูง และในท้ายที่สุดก่อให้เกิดความตื่นตระหนกในหมู่นักลงทุน โดยเฉพาะนักลงทุนต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในตลาดทุนและตลาดหุ้นที่เป็นเงินทุนระยะสั้นพร้อมที่จะไหลออกได้อย่างรวดเร็วตลอดเวลาจากความไม่เชื่อมั่นในการแก้ไขวิกฤติของรัฐบาล (Haggard and MacIntyre 2000 : 57; Punyaratabandhu 1998 :162-164)

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยมาจากการส่งออกและการไหลเข้ามาอย่างมหาศาลของเงินกู้ระยะสั้นจาก BIBF เพื่อการลงทุนในระยะยาว จากกองทุนบริหารความเสี่ยง (hedge fund) และนักเก็งกำไรค่าเงิน ในปลายปี 2539 เศรษฐกิจไทยตกต่ำจากการชะลอตัวของภาคการส่งออก มีผลต่อการชำระเงินกู้คืนของภาคเอกชน (MacDonald 1998 : 695) ขณะ

เดียวกันก็ส่งผลทำให้เงินทุนต่างประเทศไหลออก และเกิดการเก็งกำไรค่าเงินบาทเพราะทำให้เกิดการคาดหมายว่าจะเกิดการลดค่าเงินบาทในเวลาต่อมา เมื่อความคาดหมายดังกล่าวนี้ดำเนินไปเรื่อยๆ ขณะเดียวกันเงินทุนก็ยังไหลออกอย่างต่อเนื่องปัญหาจึงยากที่จะยับยั้งและนำไปสู่วิกฤติในที่สุด (Warr 1998 : 55)

นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงปัญหาเรื่องแนวคิด ความรู้ความเข้าใจ (perception) ของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกอีกด้วย แนวคิดความเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีมาอย่างยาวนานเห็นว่า ธนาคาร บริษัทเงินทุนจะล้มหรือมีปัญหาไม่ได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่สำคัญต้องให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาสภาพคล่องของสถาบันทางการเงิน เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยมีแนวคิดอย่างนี้ จึงก่อให้เกิดปัญหา moral hazard ตามมาคือสถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อโดยไม่รอบคอบ รัศุม กล้าเสี่ยงโดยไม่สนใจความสมเหตุสมผลในทางเศรษฐกิจตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั่นเอง (Jansen 2001: 128)

แนวคิดและมุมมองของธนาคารแห่งประเทศไทยยังเห็นว่า การผูกติด (pegged) ค่าเงินบาทเข้ากับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯจะต้องดำเนินต่อไปเพราะเห็นว่า ค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลงหากให้ค่า

เงินลอยตัว (currency float) ไม่ผูกติดกับสกุลเงินดอลลาร์จะก่อให้เกิดหนี้ต่างประเทศจำนวนมหาศาลจากการกู้ยืมในช่วงที่ผ่านมา ดังนั้นการโจมตีค่าเงินจากนักเก็งกำไรค่าเงินจึงถูกตอบโต้จากธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยการนำเงินทุนสำรองอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศไปสู่ในตลาดเงิน (Overholt 1999: 1015)

การโจมตีค่าเงินครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม ปี 2539 ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องสูญเสียเงินทุนสำรองอัตราแลกเปลี่ยน 9,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทยสูญเสียเงินทุนสำรองอัตราแลกเปลี่ยนอีก 11,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และเดือนพฤษภาคม 2540 ต้องสูญเสียเงินทุนสำรองอัตราแลกเปลี่ยนอีก 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ การปกป้องค่าเงินยังเกิดในรูปของ forward swap โดยปลายปี 2539 ต้องสูญเสียเงินทุนสำรอง 4,750 ล้านดอลลาร์ และเพิ่มเป็น 12,200 ล้านดอลลาร์ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2540 และเพิ่มเป็น 25,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในเดือนพฤษภาคม 2540 ส่งผลให้สิ้นเดือนมิถุนายนทุนสำรองอัตราแลกเปลี่ยนเหลือเพียง 32,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ต่ำมากจนทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่มีทางเลือกอื่นต้องตัดสินใจปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัว (Krongkaew 1999:11-12) นอกจากการตัดสินใจลอยตัวค่าเงินบาทหลังจากที่ผูกติดกับค่าเงินดอลลาร์มาอย่างยาวนาน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 รัฐบาลไทยยังต้องร้องขอความช่วยเหลือให้ไอเอ็มเอฟจัดทำแผนความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อออกกู้เศรษฐกิจไทยอีกด้วย ดังนั้น การที่ไทยต้องตัดสินใจดำเนินนโยบายตามที่ไอเอ็มเอฟเป็นผู้กำหนดจากการเข้ารับความช่วยเหลือจากองค์กรทางการเงินระดับโลกแห่งนี้จึงเป็นการตัดสินใจ “ที่ไม่ได้ตัดสินใจ” เพราะมันเป็นทางเลือกสุดท้ายที่ไม่มีทางเลือกอื่นใดอีกแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การกำหนดนโยบาย (policy formulation) เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในครั้งนี้จึงเป็นการกำหนดนโยบายที่ตกอยู่ภายใต้สภาวะจำยอม เป็นการตัดสินใจในนโยบายที่ไม่ได้เลือกแต่จำเป็นต้องเลือกเพราะไม่มีทางเลือกอื่นแล้ว อันเป็นผลมาจากกระบวนการเมืองที่ไม่ปรับตัวเองเข้ากับสภาวะเศรษฐกิจการเงินโลกที่เสรี

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างของระบบการเมืองไทย และ

ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่อ่อนแอ ส่งผลด้านลบต่อกระบวนการนโยบาย และกลายเป็นปัจจัยชี้ขาด (decisive factor) ที่ทำให้ไทยต้องจำยอมรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

4. กรณีศึกษา มาเลเซีย

4.1 พัฒนาการทางเศรษฐกิจ

ทิศทางการเติบโตทางเศรษฐกิจของมาเลเซียไม่ต่างจากไทยและประเทศแถบเอเชียโดยรวมมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกจากเดิมที่ภาคเกษตรเป็นฐานใหญ่ของการผลิต และเน้นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import-Substitution Industry)

หลังจากที่ได้รับเอกราชปี 2490 ในช่วงทศวรรษแรก เศรษฐกิจมาเลเซียเผชิญกับหลาย ๆ ปัญหาโดยเฉพาะการเป็นสังคมเกษตรและการเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติเป็นสาเหตุของปัญหาความไร้เสถียรภาพ เศรษฐกิจพึ่งพียงพาราและแร่ดีบุกเป็นหลักโดยตลาดใหญ่เป็นอังกฤษ ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีใครคาดคิดว่า ในช่วงเวลา 3 ทศวรรษต่อมา มาเลเซียจะสามารถปฏิวัติตัวเองกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมส่งออกที่เติบโตอย่างรวดเร็วไม่ต้องพึ่งพภาคเกษตรอีกต่อไป

เหตุการณ์นองเลือดระหว่างเชื้อชาติเมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2512 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้มาเลเซียไปสู่ยุคใหม่ทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลมุ่งหวังว่าปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติจะแก้ไขได้ ด้วยการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้ได้เป็นเบื้องต้น นโยบายหลายอย่างจึงเกิดขึ้นที่สำคัญได้แก่ New Economic Policy (NEP) ซึ่งเริ่มดำเนินการในปี 2513 และ First Outline Perspective Plan (OPP1) ในปี 2514 ทั้งสองนโยบายมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยมีการกระจายความมั่งคั่งอย่างเป็นธรรมเพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมมาเลเซียเสียใหม่ให้มีเอกภาพจากปัญหาเชื้อชาติ แต่มาตรการที่สำคัญที่สุดก็คือ Industrial Co-ordination Act (ICA) ต้องการตั้งให้ภุมิบุตร (Bumiputra : Son of the Soil) เข้ามามีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศโดยการให้สิทธิพิเศษเพื่อผลักดันให้เป็นผู้ประกอบการเหมือนอย่างคนที่มีเชื้อสายจีนที่ครองอำนาจทางเศรษฐกิจของประเทศ (Gomez and

K.S.:1997:24-25)

นับตั้งแต่ปี 2530 เศรษฐกิจของมาเลเซียฟื้นตัวจากภาวะถดถอยก่อนหน้านี้อย่างรวดเร็วและเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างแข็งแกร่งอันเป็นผลสืบเนื่องเป็นอย่างมากจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งได้รับอานิสงส์เป็นอย่างสูงจาก Promotion of Investments Act 1986 ที่สร้างแรงจูงใจให้ กับนักลงทุนต่างประเทศ ด้วยการลดข้อจำกัดและอุปสรรคในหลายๆ ด้าน ขณะเดียวกันรัฐบาลทุ่มงบประมาณมหาศาลเพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อจูงใจนักลงทุนต่างชาติ เช่น ถนนซูเปอร์ไฮเวย์ นิคมอุตสาหกรรมที่มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพียบพร้อม ยกกระดับมาตรฐานของสนามบิน และทำเทียบเรือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติของรัฐบาลจากกรณี

มาตรการคุมเข้มมาเป็นการลดหรือปรับเปลี่ยนมาตรการเพื่อจุดใจ เช่น ยกเลิกภาษี development tax ลด ภาษี corporation tax เปิดเสรีการโยกย้ายแรงงานต่างชาติ การพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ และร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับภาคเอกชนภายใต้แนวคิด “Malaysia Inc.” นับเป็นการปรับเปลี่ยนนโยบาย(policy change) ที่สำคัญของมาเลเซีย (Lim and Nesadurai:1997:185 -188)

ในช่วงปี 2503 จีดีพีเติบโตเฉลี่ย 5.2% แต่ในระหว่าง 2514-2533 จีดีพีเติบโตเฉลี่ย 6.7% และระหว่าง 2530-2537 การเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในอัตรา 8.3% ต่อปี การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเติบโตราว 33.9% ระหว่างปี 2537-2538 และในปี 2537 สัดส่วนการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมดอยู่ที่ 78.1% (ibid.)

4.2 อำนาจนิยม ระบบอุปถัมภ์ และเชื้อชาติกับวิกฤติเศรษฐกิจมาเลเซีย

ระบบการเมืองแบบอำนาจนิยมภายใต้รัฐบาล Barisan National (National Front) ซึ่งมีพรรคอัมโนเป็นแกนนำสำคัญครองอำนาจมาอย่างยาวนานเกี่ยวโยงอย่างสำคัญกับประเด็นเชื้อชาติในสังคมมาเลเซียที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ แต่ชาวมลายูเป็นเชื้อชาติที่มีสัดส่วนมากที่สุดกว่าเชื้อชาติอื่น ๆ

ระบบการเมืองกับประเด็นปัญหาเรื่องเชื้อชาติเป็นแรงขับ

เคลื่อนสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นโครงสร้างที่นำไปสู่วิกฤติทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมาด้วย แม้จะถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักหน่วงมาโดยตลอดจากประชาคมโลก โดยเฉพาะประเทศตะวันตกว่าระบบการเมืองแบบอำนาจนิยมไม่สอดคล้องกับกระแสประชาธิปไตยที่กลายเป็นค่านิยมหลักของโลก แต่นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด ตอบโต้มาโดยตลอดว่าประชาธิปไตยตามรูปแบบตะวันตกไม่ใช่สิ่งที่เป็นสากลและนำไปสู่สังคมที่เห็นแก่ตัว ประชาธิปไตยของมาเลเซียมีวิถีที่แตกต่างจากโลกตะวันตกตามแบบของวิถีเอเชียหรือค่านิยมของเอเชีย (Asian Value) ที่เน้นความปรองดอง สำนานันท์และยึดเอาสังคมส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากกว่า ปัจเจกชนอย่างตะวันตกยึดถือ (Mohamad 1999: 67-80)

ปัญหาเรื่องเชื้อชาติทำให้การเมืองแบบอำนาจนิยมสร้างระบบอุปถัมภ์ (patron-client) แก่ผู้ที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับพรรคอัมโน และดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่ให้อภิสิทธิ์แก่ภูมิบุตรโดยหวังว่าการกระจายความมั่งคั่งแก่ภูมิบุตรอย่างทั่วถึงจะช่วยลดความบาดหมางระหว่างชาวมลายูซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่และยากจนกับชาวจีนซึ่งกุมอำนาจทางเศรษฐกิจ นโยบาย NEP ซึ่งเกิดขึ้นหลังวิกฤติทางเชื้อชาติในปี 2512 จึงเป็นนโยบายที่มุ่งเน้นกระจายทรัพยากรและรายได้ (distributive policy) ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อภูมิบุตร (Nesadurai 2000: 74-75) ในขณะที่

๖๖

ประชาธิปไตยตามรูปแบบตะวันตกไม่ใช่สิ่งที่เป็นสากล และนำไปสู่สังคมที่เห็นแก่ตัว ประชาธิปไตยของมาเลเซียมีวิถีที่แตกต่างจากโลกตะวันตกตามแบบของวิถีเอเชียหรือค่านิยมของเอเชีย ที่เน้นความปรองดอง สำนานันท์และยึดเอาสังคมส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากกว่า ปัจเจกชนอย่างตะวันตกยึดถือ

๖๗

เดียวกันพรรคคอมมิวนิสต์หวังเสียดินสับสนุนจากภูมิบุตรซึ่งเป็นฐานทางการเมืองใหญ่ที่สำคัญอีกด้วย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาภาคการเงินการธนาคารระหว่างปี 2513-2533 ปรากฏว่า 8 ใน 10 ธนาคารที่ติดอันดับท็อปเท็นอยู่ภายใต้การควบคุมของภูมิบุตรหรือรัฐบาล Bank Bumiputra มีขนาดของสินทรัพย์ใหญ่เป็นอันดับสอง จัดตั้งโดยรัฐบาลในปี 2508 เพื่อช่วยเหลือชาวมาเลย์ และ United Asian Bank มีขนาดของสินทรัพย์ใหญ่เป็นอันดับที่ 6 หุ้นส่วนใหญ่เป็นของบริษัทที่พรรคคอมมิวนิสต์เป็นเจ้าของ (Haggard 2000: 27)

ปัจจัยทางการเมืองเรื่องเชื้อชาติและนโยบายเศรษฐกิจที่มีเป้าหมายเพื่อการกระจายทรัพยากรทางเศรษฐกิจแก่ภูมิบุตร ซึ่งเป็นฐานเสียงหลักของพรรคคอมมิวนิสต์กลายเป็นโครงสร้างทางการเมืองที่กำหนดให้รัฐบาลรับมือกับวิกฤติเศรษฐกิจในแนวทางของตนเอง โดยปฏิเสธการขอความช่วยเหลือจากไอเอ็มเอฟ ขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทยและอินโดนีเซียกลับยินยิตรับมาตรการควบคุมวินัยทางการเงินอย่างเคร่งครัดที่ไอเอ็มเอฟเป็นผู้กำหนด เหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะหากเข้ารับโครงการความช่วยเหลือจากไอเอ็มเอฟจะนำไปสู่การปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภูมิบุตรอาจต้องปิดบริษัทและธุรกิจต่างๆ ที่ภูมิบุตรเป็นเจ้าของ (Huynh 2000: 147)

นอกจากนั้นบรรยากาศทางเศรษฐกิจในระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมาที่มาเลเซียเกาะกระแสอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่อันเป็นผลมาจากนโยบาย NEP และ Vision 2020 ด้วยการเร่งพัฒนาอุตสาหกรรมและเปิดเสรีทางธุรกิจหลาย ๆ ด้านตามที่ประเทศส่วนใหญ่ดำเนินการ ได้ก่อให้เกิดการตั้งคำถามเกิดความสงสัยจากภูมิบุตรในระดับล่าง ได้แก่ ชาวนา และคนจนในเมืองที่เห็นว่า การเปิดเสรีที่เกิดขึ้นและที่จะเกิดขึ้นต่อไปอีกนั้นจะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อคนจีนและชาวต่างชาติมากกว่า ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งคำถามถึงความชอบธรรมของรัฐบาลที่เคยให้คำมั่นสัญญาว่าจะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชาวมาเลย์ส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะว่าในช่วงที่ผ่านมา แม้เศรษฐกิจเติบโตสูงมากและอย่างรวดเร็ว แต่กลับเอื้ออำนวยประโยชน์เฉพาะแก่แรงงานที่มีฝีมือและกึ่งฝีมือที่เป็นชนชั้นกลางใหม่มากกว่าแรงงานไร้ฝีมือ และชาวนา ส่งผลให้คนจนเกิดการเปรียบเทียบกับชาวจีน ชนชั้นกลาง และชาวต่างชาติ ขณะที่ชนชั้นกลางในเมืองทั้งชาวจีนและภูมิบุตรต้องการระบบเศรษฐกิจที่เปิดกว้างและเสรี เพราะ

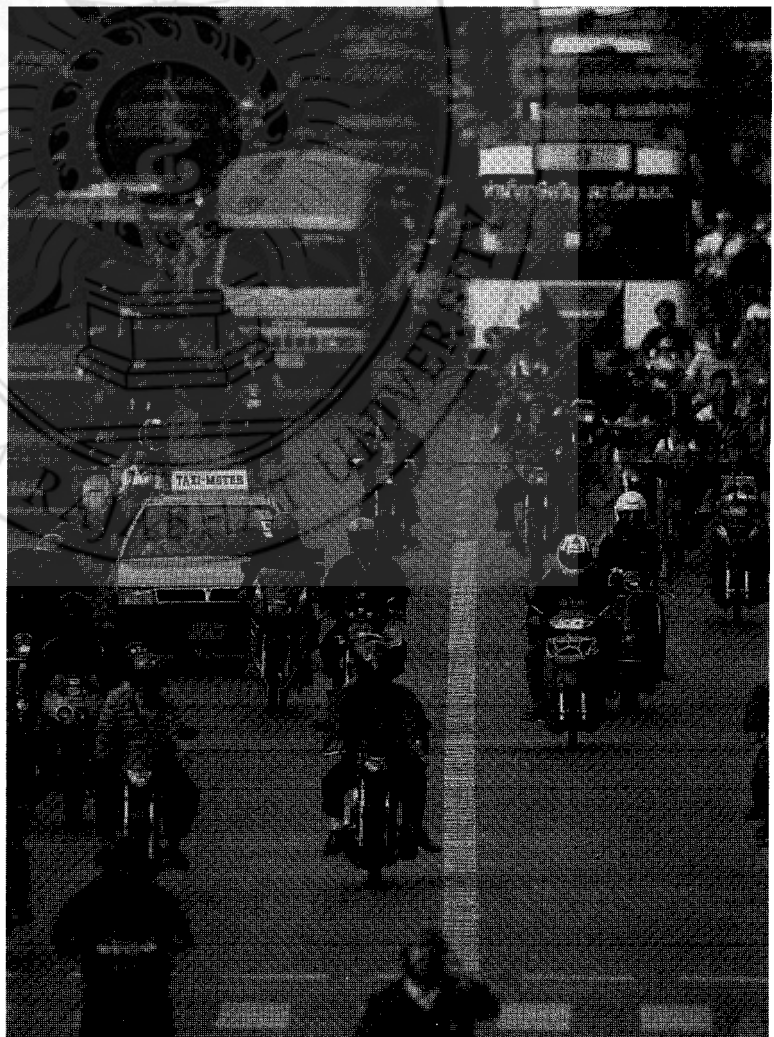
จะช่วยให้จัดหรือผ่อนคลายข้อจำกัดจากนโยบายที่เน้นเอาใจภูมิบุตรและก่อให้เกิดการแข่งขันในระบบตลาด แต่เมื่อเกิดวิกฤติแนวร่วมที่จะผลักดันการเปิดกว้าง (openness) ในระบบเศรษฐกิจกลับไม่เกิดขึ้นเพราะภูมิบุตรที่เป็นชาวนา และคนจนเมืองไม่เห็นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับเครือข่ายธุรกิจหรือบรรดาชนชั้นนำทั้งชาวมาเลย์และจีนที่ได้รับการอุปถัมภ์จากรัฐบาลซึ่งไม่ต้องการให้เปิดเสรีทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว (Toyoda 2001: 92-100) ด้วยเหตุนี้ถึงแม้ นายอันวาร์ อิบราฮิม รองนายกรัฐมนตรีแสดงความเห็นด้วยและเสนอให้มีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เสรีมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับความต้องการของไอเอ็มเอฟ บรรดาชนชั้นนำทางธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์

ไม่ยอมรับข้อเสนอนาย
อันวาร (Toyoda 2001: 105) และ
ในท้ายที่สุดจึงเกิดความขัดแย้ง
อย่างรุนแรงกับนายกรัฐมนตรี
จนต้องหมดอนาคตทางการเมือง

สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นดังที่
กล่าวมาดำเนินไปในทิศทาง
เดียวกับความเข้าใจหรือการ
นิยามปัญหา (problem definition)
ของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ที่
อธิบายว่า วิกฤติมาเลเซียและ
ประเทศอื่นๆ ในเอเชียเป็นผลมา
จากการสมรู้ร่วมคิด (conspiracy)
ของโลกตะวันตกผ่านกองทุน
บริหารความเสี่ยง (hedge
fund) นักแก๊งก์ไร สื่อมวลชน
ธนาคารโลก และไอเอ็มเอฟที่
ต้องการสกัดกั้น ทำลายการ
เติบโตทางเศรษฐกิจของเอเชีย
เพื่อไม่ให้เป็นคู่แข่งของโลก
ตะวันตก (Mohamad 1999; 1998;
Time, June 15, 1998) นี่จึงเป็น
เหตุผลที่ว่าทำไมวิกฤติของ
มาเลเซีย จึงไม่ทำให้นายกรัฐมน
ตรียมหาเธร์สั่นคลอนอำนาจต่าง
จากกรณีไทยที่นายกรัฐมนตรี
พลเอกชวลิต ต้องลาออกจาก
ตำแหน่ง และอินโดนีเซีย ที่
ประธานาธิบดีซูฮาร์โต ต้อง
ตัดสินใจลาออกหลังจากที่ครอง
อำนาจมาอย่างยาวนาน ขณะที่
นายกรัฐมนตรีมหาเธร์กลับ
กระชับอำนาจอย่างแข็งแกร่ง
มากยิ่งขึ้นและนำไปสู่การปฏิเสธ
การขอความช่วยเหลือจาก
ไอเอ็มเอฟและดำเนินนโยบาย
ทางเศรษฐกิจที่สวนทางกับ
เศรษฐกิจกระแสหลัก โดยอ้างว่า

ไม่ต้องการให้มาเลเซียต้องเป็นอาณานิคมทางเศรษฐกิจ
ของโลกตะวันตกที่ดำเนินการลัทธิจักรวรรดินิยมในโลกยุค
ใหม่ผ่านเครื่องมือการค้าเงินตราในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน
และความช่วยเหลือของไอเอ็มเอฟอันเป็นสถาบันที่รับใช้
โลกตะวันตก มีความเลวร้ายมากกว่าตัววิกฤติเองเสียอีก
(Mohamad 1999: 104; 1998: 12) ปรากฏว่าบรรดา
นักธุรกิจต่างชาติรับมุมมองของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ อย่าง
ท่วมท้น (Nesadurai 2000: 87)

การโจมตีโลกตะวันตกและการปฏิเสธรับความช่วยเหลือ
จากไอเอ็มเอฟของนายกรัฐมนตรีมหาเธร์นับเป็นการ
ยิงปืนนัดเดียวได้นก 2 ตัว กล่าวคือ ด้านหนึ่งเป็นการปฏิเสธ
หรือไม่ยอมรับความผิดพลาดในการดำเนินนโยบาย
เศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา โดยเห็นว่ารัฐบาลดำเนิน
นโยบายเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ พื้นฐานทาง

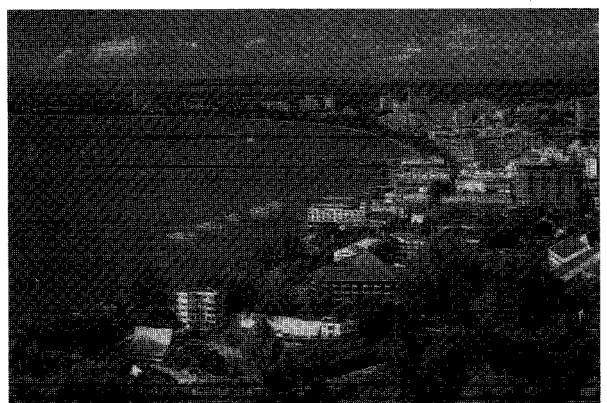

เศรษฐกิจมีความมั่นคง แต่กลับเกิดวิกฤติอันสืบเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกไม่ใช่ปัจจัยภายในประเทศคือ ฝีมือการโจมตีค่าเงินจากนักเก็งกำไรค่าเงินอย่างจอร์จ โซรอส และการสมรู้ร่วมคิดของโลกตะวันตก (Chin 1998:186 ; Athukorala 1998:95) และอีกด้านหนึ่งเป็นการปกปิดความไม่โปร่งใสในการดำเนินนโยบายบริหารจัดการเศรษฐกิจที่อุปถัมภ์ให้กับบรรดาชนชั้นนำทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับพรรคคอมมิวนิสต์ ยินยอมเข้าโครงการของไอเอ็มเอฟ ข้อเรียกร้องหนึ่งของไอเอ็มเอฟคือ ความโปร่งใส (transparency) ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตามหลักธรรมาภิบาล (good governance) จะทำให้ไอเอ็มเอฟกดดันให้สัมปทานหรือโครงการต่าง ๆ ของรัฐดำเนินการไปอย่างโปร่งใส เปิดให้ภาคเอกชนได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกันในการได้รับการพิจารณาไม่ใช่เฉพาะบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพรรคคอมมิวนิสต์ที่เคยเป็นมา (Chin 1998:187)

ด้วยเหตุนี้นโยบายการแก้ไขวิกฤติของมาเลเซียจึงสวนทางกับข้อเสนอของนักวิชาการที่ชี้แนะว่าสาเหตุของวิกฤติภูมิภาคเอเชียคือ การเปิดเสรีทางการเงินเกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างทางการเมืองที่ยังไม่เสรี ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ จึงต้องแก้ปัญหาด้วยการปรับโครงสร้างทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ แต่มาเลเซียกลับดำเนินนโยบายที่ตรงกันข้ามปฏิเสธข้อเสนอแนะและการให้ความช่วยเหลือของไอเอ็มเอฟซึ่งเสนอให้ปรับโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจให้เสรี

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากระบบการเมืองและประเด็นเรื่องเชื้อชาติเป็นโครงสร้างหรือปัจจัยสำคัญที่กำหนดให้ผู้นำของมาเลเซียตัดสินใจใช้นโยบายที่ยืนอยู่บนขาของตัวเอง ไม่ยอมรับความช่วยเหลือจากกองทุนไอเอ็มเอฟแล้ว ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มาเลเซียตัดสินใจเช่นนั้นก็คือ การที่มาเลเซียมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่มั่นคงพอสมควรโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับไทยจะเห็นว่า เงินทุนต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่มาเลเซียเป็นเงินลงทุนระยะยาวในรูปของการลงทุนโดยตรง (FDI) ไม่ใช่หนี้ระยะสั้น การเติบโตทางเศรษฐกิจ มีความแข็งแกร่ง อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับพอประมาณ Bank Negara Malaysia หรือธนาคารชาตินำบทเรียนในอดีตเมื่อครั้งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจกลางทศวรรษปี 1980 พัฒนาระบบการเตือนล่วงหน้าเพื่อตรวจ

หาธนาคารที่มีปัญหาและควบคุมระบบการเงินการธนาคาร ส่งผลให้ระบบธนาคารและสถาบันการเงินของมาเลเซียมีความแข็งแกร่งมั่นคงมากที่สุดในภูมิภาคเนื่องจากมีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ต่ำ จากเดิมในปี 2538 มี NPLs 5.5% แต่ในปีต่อมาก่อนเกิดวิกฤติการเงินในเอเชียลดลงเหลือเพียง 3.9% ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำมาก เมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดของ Bank for International Settlements (BIS) ที่กำหนดวาระดับ 15-16% เป็นระดับวิกฤติของระบบธนาคารมีสภาพคล่องสูง มีอัตราเงินทุนสำรองหนี้เสียสูงที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Athukorala 1998 : 85-92) ด้วยเหตุที่พื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งนี้เองที่เป็นผลทำให้นายกรัฐมนตรีมหาเธร์เชื่อว่าวิกฤติเศรษฐกิจของมาเลเซียเป็นฝีมือของนักเก็งกำไรโจมตีค่าเงินริงกิตทำให้ค่าเงินผันผวนและเงินริงกิตอ่อนตัวลงอย่างมาก ทั้ง ๆ ที่พื้นฐานทางเศรษฐกิจยังมั่นคงแข็งแกร่ง

5. สรุป

จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างไทยกับมาเลเซีย ผลการศึกษาที่ได้รับยืนยันสมมุติฐานที่ผู้เขียนได้ตั้งเอาไว้ว่า ระบบการเมืองที่แตกต่างส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบาย (policy choice) ที่แตกต่างกันและพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคง แข็งแกร่งแตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายที่แตกต่างกันกล่าวคือ

กรณีของไทยที่เกิดสภาพธุรกิจการเมือง ธุรกิจกับการเมืองมีความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างใกล้ชิด การซื้อขายเสียงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลมีลักษณะเป็นรัฐบาลผสมหลายพรรคก่อให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจเลือกนโยบายหรือมาตรการแก้ไข ปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์และนำมาซึ่งความล่าช้าขาดความรวดเร็วในการตัดสินใจเลือกนโยบายหรือมาตรการแก้ไขปัญหา ประกอบกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยที่เติบโตอย่างรวดเร็วโดยปราศจากรากฐานที่มั่นคงอย่างแท้จริงเพราะอาศัยเงินกู้จากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่และมุ่งเน้นการขยายตัวในธุรกิจบางด้านมากเกินไป โดยเฉพาะด้านอสังหาริมทรัพย์จึงก่อให้เกิดหนี้ระยะสั้นมาก ระบบการเงินการธนาคารถูกแทรกแซงจากการเมือง มีความอ่อนแอไม่มั่นคง เกิดหนี้เสียหรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) สูงมาก ขณะ

ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยขาดประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จนในที่สุดก่อให้เกิดปัญหาวิกฤติทางการเงินซึ่งนำไปสู่วิกฤติทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมา ทำให้การตัดสินใจเข้ารับความช่วยเหลือจากไอเอ็มเอฟเป็นการตัดสินใจที่ไม่มีทางเลือกของนโยบายอื่นอีกแล้วหรือเป็นทางเลือกสุดท้ายนั่นเอง

ส่วนกรณีของมาเลเซียนั้น ระบบการเมืองแบบอำนาจนิยมที่ครองอำนาจมาอย่างยาวนานของพรรคอัมโน จนสามารถสร้างระบบอุปถัมภ์ให้กับบรรดาชนชั้นนำทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับพรรคอัมโน และประเด็นปัญหาเรื่องเชื้อชาติที่รัฐบาลมุ่งเน้นนโยบายการให้อภิสิทธิ์แก่มุบิมิตรหรือผู้มีเชื้อสายมาเลย์ ประกอบกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจของมาเลเซียที่ดีกว่าไทย ไม่ว่าจะเป็นหนี้ต่างประเทศที่มีสัดส่วนน้อย โดยเฉพาะเป็นหนี้ระยะยาวมาจากการลงทุนโดยตรงของต่างประเทศมากกว่าของไทย มีระบบการเงินการธนาคารที่มีประสิทธิภาพ ธนาคารกลางมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาและสอดส่องดูแลสถาบันการเงินมากกว่าของไทย ทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ในสถาบันการเงินต่ำมากเมื่อเทียบกับไทย ปัจจัยดังกล่าวทั้งหมดนี้เป็นเงื่อนไขที่ทำให้ผู้นำของมาเลเซียสามารถตัดสินใจเลือกดำเนินนโยบายตามทิศทางการความต้องการของตนเอง ขณะที่บรรดานักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ของโลกต่างลงความเห็น ว่า มาเลเซียควรรับความช่วยเหลือจากไอเอ็มเอฟ แต่ผู้นำมาเลเซียกลับปฏิเสธและกล่าวโทษบรรดานักแก๊งกำไรค่าเงินชาติตะวันตกว่ารวมหัวกันทำลายเศรษฐกิจของมาเลเซีย

๖๖

กรณีของไทยที่เกิดสภาพธุรกิจการเมือง ธุรกิจกับการเมืองมีความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างใกล้ชิด การซื้อขายเสียงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ...

๙๙

ภาคผนวก

ตารางเปรียบเทียบมาตรการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินของ
ประเทศมาเลเซียและประเทศไทย

	มาตรการของมาเลเซีย	กฎหมายการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินของไทยในปัจจุบัน
บัญชีเงินสกุลริงกิตของต่างชาติ (External Account) เทียบได้กับบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ (Non-resident Baht Account)	<ul style="list-style-type: none"> - การโอนระหว่างบัญชีต้องขออนุญาต - การโอนเข้าบัญชีของผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ สามารถกระทำได้จนถึง 30 กันยายน 2541 หลังจากนั้นต้องขออนุญาต - การถอนเงินจากบัญชีเป็นสกุลริงกิตจะต้องขออนุญาต ยกเว้น การถอนเพื่อซื้อทรัพย์สินสกุลริงกิต 	ไม่ต้องขออนุญาต
สถาบันรับฝากสินทรัพย์ที่ได้รับอนุญาต (Authorized Depository Institutions)	การซื้อหรือขายสินทรัพย์ทางการเงินที่เป็นริงกิตต้องกระทำผ่านสถาบันรับฝากสินทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น	ไม่ต้องขออนุญาตเว้นแต่สินทรัพย์ทางการเงินที่ออกโดย Non-resident
การชำระค่าสินค้า (Trade Settlement)	จะต้องชำระเป็นเงินตราต่างประเทศเท่านั้น	ไม่มีข้อจำกัด (ชำระได้ทั้งเงินบาทและเงินตราต่างประเทศ) เว้นแต่การชำระค่าสินค้าออกที่เป็นบาทจะต้องจ่ายจากบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ
การท่องเที่ยว (Currency Held by Travellers)	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2541 ผู้เดินทางจะได้รับอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออกเงินริงกิตไม่เกิน 1,000 ริงกิตต่อคน - ส่วนที่เป็นเงินตราต่างประเทศนำเข้าไม่มีข้อจำกัดทั้ง Resident และ Non-resident - ส่วนการส่งเงินตราต่างประเทศออกโดยผู้เดินทางที่เป็น Resident อนุญาตได้สูงสุด เทียบเท่า 10,000 ริงกิต ส่วนที่เป็น Non-resident ให้ส่งออกได้จำนวนไม่เกินที่นำเข้า 	<ul style="list-style-type: none"> - จำกัดเฉพาะการนำเงินบาทออกนอกประเทศ - ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับประเทศมีพรมแดนติดกับไทยและเวียดนาม - ไม่เกิน 50,000 บาท สำหรับประเทศอื่น ๆ

ตารางเปรียบเทียบสถานการณ์วิกฤติไทย-มาเลเซีย ปี 2540

	ไทย	มาเลเซีย
1. หนี้ต่างประเทศ		
1.1 จำนวนพันธบัตรเหรียญสหรัฐฯ (bill)		
1992	41.8	20.0
1997	120.0	42.7
1.2 สัดส่วนหนี้ระยะสั้น(%)	53.3 /	57.1
1.3 สำรองระหว่างประเทศ(bill)		
1996	32.0	40.0
1997	0.8	60.0 (ระดมเงินฝากกลับจากสิงคโปร์)
1.4 จำนวนหนี้ที่ต้องชำระทันที(bill) (1997-1998)	64.0	20.0
1.5 จำนวนหนี้ปัจจุบันรอชำระ(2000)	98.0	n.a.
1.6 หนี้ต่างประเทศภาครัฐ	35.0	n.a.
1.7 หนี้ต่างประเทศภาคเอกชน	30.0	n.a.
1.8 หนี้ IMF	13.0	n.a.
1.9 หนี้ลงทุนในต่างประเทศโดยเอกชน	20.0	n.a.(ค้นพบในปี 2000)
1.10 หนี้ภาคเอกชนที่ต้องชำระเพิ่ม	10.0	n.a.
2. โครงสร้างเงินทุนไหลเข้า (1989-1996) % ของ GDP ต่อปี		
2.1 ลงทุนทางตรง	1.8	6.6
2.2 ตลาดหุ้น	1.7	1.0
3. การให้กู้ยืมของธนาคาร		
3.1 การเพิ่มของสินเชื่อธนาคาร	89.0	46.0
เปรียบเทียบกับ GDP (1989-1996) %		
3.2 สัดส่วนสินเชื่อสั่งห้ามทรัพย์	35.0-40.0	30.0
4. NPLs %		
1997	20.0-25.0	3.7
1999	80.0	20.0
4.1 เปลี่ยนแปลง	4 เท่า	5 เท่า
4.2 ปัจจุบัน	30.0	AMC (UMNO)

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์จำกัด 2540. 2540 ปีแห่งความปั่นป่วนตลาดการเงินไทย.
กรุงเทพฯ : บริษัทศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์จำกัด
- ผู้จัดการรายวัน 24 สิงหาคม 2541 : 3
- พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว 2541. บทบาทของพรรคการเมืองไทยในการจัดตั้งรัฐบาลผสม รายงาน
ผลการวิจัยเสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- มติชน 9 ธันวาคม 2540 : 11
- ไทยโพสต์ 24 สิงหาคม 2541 : 2
- สมเกียรติ โอสถสภา 2543. 'เส้นทางเศรษฐกิจไทย' ใน แนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ-
การเมืองไทย กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา หน้า 97-150

ภาษาอังกฤษ

- Athukorala, Prema-chandra. 1998. 'Malaysia' In Ross H. McLeod and Ross Garnaut (eds.),
East Asia In Crisis : From Being a Miracle to Needing One ?. London : Routledge,
pp. 85-102.
- Bunbongkarn, Suchit. 1999. 'Thailand's Successful Reforms' **Journal of Democracy** 10 (4) : 54-68.
- Chin, James. 1998. 'Malaysia in 1997', **Asian Survey** 38 (2) : 183-189.
- Flynn, Norman. 1999. **Miracle to Meltdown in Asia : Business, Government and Society**.
Oxford : Oxford University Press.
- Gomez, Edmund Terence and K.S., Jomo. 1997. **Malaysia's Political Economy: Politics, Patronage
and Profits**. Cambridge : Cambridge University Press.
- Haggard, Stephan. 2000. **The Political Economy of the Asian Financial Crisis**. Washington DC :
Institute for International Economics.
- Haggard, Stephan and MacIntyre, Andrew. 2000. "The Political Economy of the Asian Financial
Crisis : Korea and Thailand Compared" in Gregory W. Noble and John Ravenhill (eds.),
The Asian Financial Crisis and the Architecture of Global Finance. New York and
Cambridge : Cambridge University Press, pp. 57-79.
- Huynh, Frank Hiep. 2000. 'Malaysia : Current Problems and Prospects to 2010' in Tran Van Hoa
(ed.), **The Asia Crisis : The Cures, Their Effectiveness and the Prospect After**. London :
Macmillan Press.
- Jansen, Karel. 2001. 'Thailand, Financial Crisis and Monetary Policy', **Journal of the
Asia Pacific Economy** 6 (1) : 124-152.
- Johnson, Chalmers. 1995. **Japan, Who Governs ?** New York : W.W.Norton.
- Krongkaew, Medhi. 1999. 'A Tale of an Economic Crisis : How the Economic Crisis Started,
Developed and Is Ending in Thailand' Paper presented at the International Conference on
Economic Crisis and Impacts on Social Welfare organized by the Sun Yat-Sen Institute
of Social Sciences and Philosophy, Academia Sinica, Taipei, 14-15 June.

- Larson, Allan. 1980. **Comparative Political Analysis**. Chicago : Nelson-Hall.
- Leftwich, Adrian. 1998. 'Forms of the Democratic Developmental State : Democratic Practices and Development Capacity' in Mark Robinson and Gordon White (eds.), **The Democratic Developmental State : Politics and Institutional Design**. Oxford : Oxford University Press, pp.52-83.
- Limskul, Kitti . 2000. 'The Financial and Economic Crisis in Thailand : Policy Response, Social Impact and Counter Measures' in Tran Van Hoa (ed.), **The Asia Crisis : The Cures, Their Effectiveness and the Prospect After**. London : Macmillan Press.
- Logerfo, James and Montinola, Gabriella R. 2001. 'Thailand : Episodic Reform, Regulatory Incapacity and Financial Crisis' in Shale Harowitz and Uk Heo (eds.), **The Political Economy of International Financial Crisis**. Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, pp. 65-90.
- MacDonald, Scott B. 1998. 'Transparency in Thailand's 1997 Economic Crisis' , **Asian Survey** 38 (7) : 688-702.
- Mohamad, Mahathir. 1998. **The Challenges of Turmoil**. Selangor Darul Ehsan : Pelanduk Publications.
- Mohamad, Mahathir. 1999. **A New Deal For Asia**. Selangor Darul Ehsan : Pelanduk Publications.
- Nesadurai, Helen E. S. 2000. 'In Defence of National Economic Autonomy? Malaysia's Response to the Financial Crisis' , **The Pacific Review** 13 (1) : 73-113.
- Noble, Gregory W. and Ravenhill, John. 2000. 'Causes and Consequences of the Asian Financial Crisis' in Gregory W. Noble and John Ravenhill (eds.), **The Asian Financial Crisis and the Architecture of Global Finance**. New York and Cambridge : Cambridge University Press, pp.1-35.
- Overholt, William H. 1999. 'Thailand's Financial and Political System', **Asian Survey** 39 (6) : 1009-1035.
- Punyaratabandhu, Suchitra. 1998. 'Thailand in 1997', **Asian Survey** 38 (2) : 161-167.
- Rowen, Henry S. 1998. 'The Political and Social Foundations of the Rise of East Asia : an Overview' in Henry S. Rowen (ed.), **Behind East Asian Growth : the Political and Social Foundations of Prosperity**. London and New York : Routledge. pp.1-38.
- Time, June 15, 1998.
- Toyoda, A. Maria. 2001. 'Malaysia : Ethnic Cleavages and Controlled Liberalization' in Shale Harowitz and Uk Heo (eds.), **The Political Economy of International Financial Crisis**. Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, pp. 91-110.
- Warr, Peter G. 1998. 'Thailand' in Ross H. McLeod and Ross Garnaut (eds.), **East Asia In Crisis : From Being a Miracle to Needing One ?**. London : Routledge, pp.49-65.
- Weber, Max. 1958. **The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism**. New York : Charles Scribner's Sons.